

Reykjavík 26. febrúar 2023

Umsögn um:

1060/153 stjórnartillaga: tónlistarstefna fyrir árin 2023--2030 | Þingtíðindi | Alþingi (althingi.is)

153. löggjafarþing 2022–2023.

Þingskjal 1060 — 689. mál.

Stjórnartillaga.

Sendandi:

Valgerður Jónsdóttir, PhD

Tónstofa Valgerðar

Stórhöfða 23

110 Reykjavík

S: +354 8622040

www.tonstofan.is

<https://www.instagram.com/tonstofan/>

<https://www.facebook.com/tonstofavalgerdar>

Í tillögu til þingsályktunar um tónlistarstefnu fyrir árin 2023-2030 sem Alþingi felur menningar- og viðskiptaráðherra að vinna að (153. löggjafarþing 2022–2023. Þingskjal 1060 — 689. mál. Stjórnartillaga) segir um markmið og framtíðarsýn.

„Með tónlistarstefnu verði mótuð framtíðarsýn og vegvísar með það að markmiði að styðja við tónlist sem listgrein, tónlistarfólk og aðra sem starfa við tónlist. Tryggð verði inngilding og aðgengi almennings að tónlist og tónlistarmenntun.“

Tónlistarstefnan inniheldur þrjár megináherslur sem hver um sig hefur að geyma tiltekið markmið og aðgerðir til að ná því. Megináhersla 1 (1.3.1, 1.3.2, og 1.3.4) hefur sérstaka þýðingu fyrir nemendahóp Tónstofu Valgerðar og aðra þá sem vegna áskorana af ýmsu tagi hafa ekki átt greiðan aðgang að tónlistarskólum landsins. Athugasemdir og ábendingar sem hér fylgja eru gefnar frá sjónarhorni nemendahóps Tónstofunnar en þar fer fram tónlistarkennsla fyrir nemendur sem vegna fatlana og eða sjúkdóma þurfa sérstakan stuðning. Tónstofan er eini tónlistarskólinn á landinu þar sem þessir einstaklingar njóta forgangs. Framvinda og markmið kennslunnar sem og kennsluaðferðirnar taka mið af forsendum, þörfum og óskum hvers einstaks nemanda. Nemandi í Tónstofunni getur lagt stund á hefðbundið tónlistarnám. Hann getur einnig notið fjölbættrar tónlistarkennslu og þjálfunar sem beinist að því að efla tónnæmi hans og tónlistarfærni, bæta líðan hans og veita

sköpunarþörfinni útrás. Í þessu felst sérstaða Tónstofu Valgerðar um leið og hún fylgir þeim megin markmiðum sem eru skilgreind í aðalnámskrá tónlistarskóla og skólanámskrá Tónstofunnar.

Megináhersla 1 er tónlistarmenning og menntun.

Markmið 1.3. Tónlistarmenntun verði fjölbreytt og af miklum gæðum.

1.3.1. Hafin verði endurskoðun aðalnámskrár tónlistarskóla.

Ábyrgð: Mennta- og barnamálaráðuneytið.

Tímaáætlun: Úttekt hefjist í desember 2023.

Kostnaður: Metinn eftir að úttekt lýkur.

Athugasemdir/ábendingar:

Tónstofan fagnar því að hefja eigi endurskoðun aðalnámskrár tónlistarskóla. Í endurskoðaðri aðalnámskrá þarf jafnrétti og inngilding að vera sett fram með þeim hætti að virki í framkvæmd en hljómi ekki einungis í fagurgala orðanna líkt og í núverandi námskrá.

Taka þarf tillit til og skilgreina einstaklingsbundna námsframvindu og einstaklingsbundið námsmat óháð aldursviðmiðum og námstíma. Vegvísi er að finna í Tónstofu Valgerðar en þar býr 36 ára þekking á tónlistarkennslu nemenda með fötlun. Við veitum fúslega ráðgjöf við endurskoðun aðalnámskrár tónlistarskóla svo inngilding og jafnrétti virki í framkvæmd. Við bendum á að í inngildingu og skóla án aðgreiningar felast skipulagðar umbætur (breytingar) á innihaldi, kennsluáferðum, aðferðafræði og skipulagi náms til að ryðja úr vegi hindrunum með það að leiðarljósi að allir nemendur á sama aldri geti verið virkir þátttakendur og nýtt sér sanngjarna og sjálfsagða námsreynslu í umhverfi sem kemur til móts við óskir þeirra, áhugasvið og færni.

1.3.2. Átak verði gert í nýliðun tónlistarkennara. Farið verði í auknar kynningar á kennaramenntun í tengslum við tónlist á leik-, grunn- og framhaldsskólastigi.

Ábyrgð: Mennta- og barnamálaráðuneytið.

Tímaáætlun: Úttekt hefst í desember 2023.

Kostnaður: Metinn eftir að úttekt lýkur.

Athugasemdir/ábendingar:

Að auka kynningar á kennaramenntun er ekki nóg ef leiðarljósið til framtíðar er inngilding og jafnrétti. LHÍ hefur m.a. beint sjónum sínum og orku að erlendum samstarfsverkefnum (t.d. Erasmus+) sem fylgja styrkir/fjármagn. Öll framþróun er af hinu góða og því ber að fagna að næsta haust hefst í LHÍ ný námsbraut á meistarastigi *Listir og velferð*. Gagnast sú námsbraut verðandi tónlistarkennurum? Vel menntaðir tónlistarkennarar eru undirstaða áframhaldandi

vaxtar tónlistarnáms. En hvað er góð menntun, hverjum á hún að gagnast og hvenær á hún að hefjast? Því miður vantar grunninn að mínu mati! Ef inngilding og jafnrétti á að ná fótfestu í tónlistarskólum landsins og í tónmenntakennslu almennt, þarf kennslufræðin strax á bakkalárstigi í kennaranámi LHÍ að gagnast kennaraefnum sem eiga að starfa í skóla án aðgreiningar.

Vel menntaðir og reynslumiklir kennarar Tónstofunnar eru tilbúnir til að leggja sitt af mörkum í kynningarstarfi/námskeiðum/námi/verknámi fyrir kennaraefni sem hafa áhuga á þessu sérsviði þ.e. tónlistarkennslu fólks með fötlun. Í tengslum við kynningar á kennaramenntun þar sem inngilding og jafnrétti ríkir býður Tónstofan mennta- og barnamálaráðuneytinu og LHÍ til samstarfs/samvinnu af því tagi sem gagnast gæti kennaraefnum í skóla án aðgreiningar. En Tónstofan getur ekki borgað með sér til að sinna slíku verkefni.

1.3.4. Áhersla verði lögð á áframhaldandi stuðning við verkefni sem miða að því að auka aðgengi og áhuga barna á tónlist og tónlistarsköpun.

Ábyrgð: Menningar- og viðskiptaráðuneytið.

Tímaáætlun: 2023–2026.

Kostnaður: Verði metinn eftir einstökum verkefnum.

Athugasemdir/ábendingar:

Tónstofa Valgerðar hefur í þau 36 ár sem hún hefur starfað aldrei fengið stuðning frá ríkinu/ráðuneytum þessa lands, þrátt fyrir ítrekaðar en jafnframt hógværar tilraunir! Þó hefur Tónstofan verið í framvarðasveit við það að auka aðgengi fólks með fötlun að tónlist og tónlistarsköpun. Við höfum ekki leitað eftir stuðningi frá menningar- og viðskiptaráðuneytinu en fáum væntanlega hljómgrunn verði eftir því leitað því eins og segir í greinargerðinni með þingsályktunartillögunni „stjórnvöld geta tekið forystuna með því að hafa leiðarstefin til hliðsjónar þegar teknar eru ákvarðanir sem snúa að styrkveitingum og opinberum verkefnum.“

Að lokum.

Leiðarstefin í tónlistarstefnunni aðgengi, inngilding og jafnrétti eru mikilvæg og skipta fólki með fötlun sem hefur áhuga á að iðka tónlist og leggja stund á tónlistarnám öllu máli.

Tónlistarstefnan talar um forvarnargildi tónlistarnáms, aðgengi að fjölbreyttri tónlistarmenntun á öllum skólastigum óháð bakgrunni og búsetu, einstaklingsmiðað nám þar sem hugað er að þörfum hvers og eins nemanda, eðlilega námsframvindu og samfellu í námi,

frá fyrstu stigum yfir mið- og framhaldsstig almennra tónlistarskóla og loks á háskólastig. Þetta eru fögur orð sem hljóta að gilda einnig um „almennninginn“ í Tónstofunni sem nýtir og þroskar styrkleika sína og áhugasvið óháð aldri og á eigin forsendum og í þágu sinnar eigin velferðar og samfélagsins alls! Mikilvægi Tónstofunnar felst m.a. í því að standa vörð um réttindi fatlaðs fólks til að nýta og þróa hæfileika sína og til að stuðla að virkri þátttöku þeirra í menningarlífi og listum. Í skóla magbreytileikans eiga allir tónlistarskólar að standa vörð um réttindi fólks með fötlun. Stöndum undir ábyrgðinni sem okkur ber að taka!

Virðingarfyllt,

Valgerður Jónsdóttir, PhD

Tónstofa Valgerðar

Stórhöfða 23

110 Reykjavík

S: +354 8622040

www.tonstofan.is

<https://www.instagram.com/tonstofan/>

<https://www.facebook.com/tonstofavalgerdar>